

IZHODIŠČA STRATEGIJE UPRAVLJANJA OBMOČJA GEOPARK IDRIJA

Idrija, NOVEMBER 2011

Operacijo "GEOPARK - zasnova in vzpostavitev geoparka regijskega pomena" delno financira Evropska unija, Evropski sklad za regionalni razvoj "Naložba v vašo prihodnost"

Gradivo je nastalo v okviru operacije »Geopark Idrija – zasnova in vzpostavitev geoparka regijskega pomena« in sicer pri pripravi dosjeja za vključitev Geoparka Idrija v evropsko mrežo geoparkov pod okriljem Unesca (European Geopark Network – EGN).

1. UVOD

1.1. Kratek opis projekta

Projekt ustanavljanja Geoparka Idrija sta v letu 2008 pričela Rudnik živega srebra Idrija in Občina Idrija. Konec leta 2009 je Občina Idrija imenovala delovno skupino, ki je pričela z izvajanjem programskih in organizacijskih nalog za vzpostavitev Geoparka Idrija. Delovna skupina je pripravila strokovne geološke podlage in druga strokovna gradiva za vzpostavitev in interpretacijo vsebin tematskih poti, izvajala promocijske, izobraževalne in povezovalne aktivnosti z zunanjimi izvajalci aktivnosti, predvsem javnimi organizacijami in potencialnimi zasebnimi partnerji Geoparka Idrija – v ustanavljanju.

Julija 2010 je Občina Idrija z odlokom ustanovila javni zavod Center za idrijsko dediščino, katerega ustanovni namen je zagotavljanje koordinacije sistema celovitega, usklajenega in trajnega upravljanja, zaščite, ohranjanja in vzdrževanja idrijske dediščine ter pogojev za njeno primerno promocijo in interpretacijo za zagotavljanje trajnostnega turističnega razvoja destinacije Idrija.

Dne 2.10.2010 je stopil v veljavo Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega zavoda – Center za idrijsko dediščino (Ur.l. RS. št 73/2010), ki je med programske aktivnosti CID izrecno umestil tudi **ustanovitev in vodenje Geoparka Idrija, s čimer je bil Geopark Idrija tudi formalno ustanovljen.**

Center za idrijsko dediščino je nosilec procesa ustanavljanja oziroma zagona Geoparka Idrija in njegovega vodenja.

Novembra 2011 je Center za idrijsko dediščino vložil dosje za vključitev Geoparka Idrija v evropsko mrežo geoparkov pod okriljem Unesca (European Geopark Network – EGN).

1.2. Ključne značilnosti območja Geopark Idrija

Območje Geoparka Idrija sovпада z mejami občine Idrija, torej le-ta zajema celotno območje občine Idrija.

Območje je bogato z vidika naravnih vrednot in kulturne dediščine. Glede na dejstvo, da je bil že leta 1490 na območju, kjer je danes mesto Idrija odkrit drugi največji živosrebrov rudnik na svetu, ki je bil zaradi izkoriščanja predmet geoloških in drugih raziskav. Tako je idrijsko ozemlje v geološkem pogledu eno najbolj raziskanih območij v Sloveniji.

Na idrijskem najdemo karbonske, permske, triasne, kredne in paleocensko-eocenske kamnine. V srednjem aniziju pa so se pričela obsežna tektonska premikanja ki so trajala skozi ves srednji trias. Paleogeografske razmere so bile v tem času zelo zapletene, nastalo pa je tudi znamenito idrijsko živosrebrovo rudišče. Mirna karbonatna sedimentacija je bila zaradi

obsežnih in zapletenih tektonskih dogajanj v zgornji krediprekinjena. V predgorskem bazenu so nastajale značilne flišne kamnine.

V **miocenu** so bile kamnine idrijskega območja zaradi podpiranja Jadranske mikroplošče pod Evropsko ploščo najprej preoblikovane v veliko poleglo gubo. Zaradi nadaljnjih premikanj pa je bila guba razrezana na posamezne na pokrove in vmesne narivne luske, ki so se ob narivnih ploskvah premikala prosti jugozahodu, lahko tudi za več deset kilometrov. Končno geološko zgradbo idrijskemu terenu so dali številni in močni normalni in nato desno zmični prelomi, ki so dodobra zapletli geološke razmere na Idrijskem (Mlakar, 1969; Čar, 2010).

1.3. Namen in cilj dokumenta

V letu 2011 je občina naročila pripravo strateškega razvojnega dokumenta – strategije. Pripravo strategije je vodil Geografski inštitut Antona Melika Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti (GIAM ZRC SAZU). Namen priprave Inovativne strategije trajnostnega razvoja Občine Idrija je bil zagotovitev ključnih strateških smernic občinski upravi in vsem razvojnim akterjem v občini, z namenom povezovanja razvojnih prizadevanj v celoto, s ciljem zagotavljanja učinkovitega trajnostnega razvoja in vključevanja vseh razpoložljivih razvojnih potencialov. Še zlasti mora biti poudarjena vloga trajnostnega razvoja, ki teži k razvoju območja, upošteva omejitve in regeneracijske možnosti okolja.

Glede na dejstvo, da je torej območje geoparka identično območju občine Idrija so osnovne usmeritve Inovativne strategije občine Idrija ključne usmeritve razvoja Geoparka Idrija.

Dokument je osnovno izhodišče, ki podaja usmeritve in informacije za pripravo načrta upravljanja območja Geoparka Idrija, ki bo ključni dokument za celovito in trajnostno upravljanje območja z namenom ohranjanja in razvoja območja.

V širšem pomenu model upravljanja geoparka predstavlja:

1. vzpostavitev upravljanja, ki bo zagotavljal celovit in usklajen razvoj območja s poudarkom na ohranjanju, prezentaciji in interpretaciji naravnih vrednot, naravne in kulturne dediščine s poudarkom na geoloških značilnostih območja ter na razvoju trajnostno naravnanih dejavnosti. S tem namenom strategija upravljanja za Geopark Idrija opredeljuje organizacijsko strukturo in komunikacijske kanale med vsemi udeleženci v procesu upravljanja ter določa ključne prednostne sklope za uspešno upravljanje.
2. pripravo načrta upravljanja z opredeljenimi prednostnimi področji, opredeljenimi dolgoročnimi in kratkoročnimi ukrepi in aktivnostmi, ki so potrebne za zagotovitev ustrezne zaščite, ohranitve in interpretacije območja in elementov naravne dediščine ter njihove prezentacije in uporabe v korist lokalnemu prebivalstvu in obiskovalcem.

Namen izhodišč strategije upravljanje je z namenom zagotovitve učinkovitega upravljanja nakazati povezanost in širino akterjev, ki so za uspešno in učinkovito upravljanje območja pomembni, ob predpogoju, da je zagotovljeno kvalitetno, usklajeno in koordinirano upravljanje s strani nosilca upravljanja geoparka.

2. UPRAVLJANJE GEOPARKA IDRIJA

2.1. Temeljna načela in cilj upravljanja

Temeljna načela upravljanja so:

- Partnersko povezovanje pri upravljanju Geoparka Idrija z opredelitvijo pristojnosti upravljanja posameznih geo lokacij oziroma območij ter partnerski pristop pri oblikovanju mreže deležnikov,
- Zagotavljanje strokovne podpore in pomena stroke pri upravljanju ključnih vsebin Geoparka Idrija
- odprtost do zainteresiranih javnosti, predvsem do lokalnega prebivalstva
- trajnostni razvoj.

Glavni cilj upravljanja je zagotoviti usklajeno upravljanje območja Geoparka Idrija tako varstvenih ukrepov, kot načrtovalskih, razvojnih in aktivnosti s področja izvajanja poslovnih dejavnosti na območju Geoparka Idrija za doseganje strateških ciljev upravljanja Geoparka Idrija.

Organizacijska oblika (model) upravljanja predstavlja organizacijsko podlago za pripravo načrta upravljanja Geoparka Idrija z operativnim programom aktivnosti za nadaljnje 3-5 letno obdobje,

- ki bo povezal vse sodelujoče akterje in partnerje v prizadevanjih za doseganje skupaj zastavljenih strateških ciljev in
- ki bo zagotavljal učinkovito izvajanje skupnih nalog in aktivnosti, za katere je nujno ali pa smiselno in racionalno, da se izvajajo skupaj na nivoju celotnega območja oziroma, da so koordinirane in medsebojno usklajene v smeri doseganja strateških ciljev Geoparka Idrija.

2.2. Organiziranost (model) upravljanja Geoparka Idrija

Z organiziranim upravljanjem Geoparka Idrija se vzpostavlja organiziranost za celovito, koordinirano ter trajnostno naravnano usklajeno delovanje različnih akterjev območja Geoparka Idrija na področju razvoja, varstva naravne in kulturne dediščine, s poudarkom na geoloških značilnostih, turizma in načrtovanja in izvajanja razvoja podeželja.

Poleg tega se vzpostavlja normativni odnos med lastniki posameznih geo lokacij in nosilci poslovnih dejavnosti na območju geoparka ter drugimi interesnimi skupinami (društva,...), ki podpirajo vsebino geoparka.

Temeljno funkcijo upravljanja izvaja Center za idrijsko dediščino.

Področja upravljanja dediščine so opredeljena s strateškimi cilji upravljanja in obsegajo:

- varstvo, zaščito in ohranjanje ter trajnostni razvoj območja geoparka,
- izobraževanje in raziskave,

- informiranje in ozaveščanje lokalnega prebivalstva in drugih zainteresiranih javnosti (gospodarstva, društev in drugih oblik interesnega povezovanja),
- promocijo, interpretacijo, prezentacijo in trženje dediščine in značilnosti geoparka, vključno z upravljanjem blagovne znamke GEOPARK IDRIJA,
- razvoj proizvodov in storitev povezanih in v podporo Geoparku Idrija.

Model upravljanja temelji na koordiniranem, celovitem in usklajenem vodenju ter projektnem povezovanju ključnih akterjev, ki v modelu združujejo svoje kadrovske in finančne resurse za izvajanje nalog in aktivnosti znotraj glavnih področij upravljanja oziroma le-te izvajajo samostojno, vendar usklajeno in v podporo doseganju strateških ciljev upravljanja Geoparka Idrija.

2.3. Center za idrijsko dediščino

Eden izmed osnovnih namenov ustanovitve javnega zavoda Center za idrijsko dediščino je povezati akterje v celovito in koordinirano delovanje na področju izvajanja aktivnosti Geoparka Idrija.

CID je torej glavni nosilec aktivnosti razvoja in upravljavec Geoparka Idrija, ki se pri upravljanju geo lokacij pogodbeno povezuje s ključnima upravljavcema kulturne dediščine in naravnih vrednot povezanih z idrijskim rudiščem in rudarjenjem v rudniku živega srebra – so-upravljavcema, to sta Mestni muzej Idrija – muzej za idrijsko in cerkljansko ter Rudnik živega srebra Idrija v likvidaciji, ki ga bo nasledil državni javni zavod – Center za upravljanje z idrijsko dediščino - CUID .

CID se pri izvajanju strokovnih in razvojnih aktivnosti Geoparka, predvsem skupnih nalog za katere je nujno ali smiselno in racionalno, da se izvajajo skupaj na nivoju celotnega območja poleg prej omenjenih so-upravljavcev povezuje s ključnimi strokovnimi in partnerskimi organizacijami in institucijami in sicer: Zavodom RS za varstvo narave, Zavodom RS za varstvo kulturne dediščine, Zavodom RS za gozdove, Idrijsko-Cerkljansko razvojno agencijo d.o.o. Idrija, Soškim gozdnim gospodarstvom, Centrom šolskih in občolskih dejavnosti in izobraževalnimi ter raziskovalnimi inštitucijami. Partnerstvo je formalno vzpostavljeno na podlagi sporazuma o partnerstvu. CID vzpostavlja partnerstvo z zasebnim sektorjem, ponudniki kakovostnih produktov in storitev.

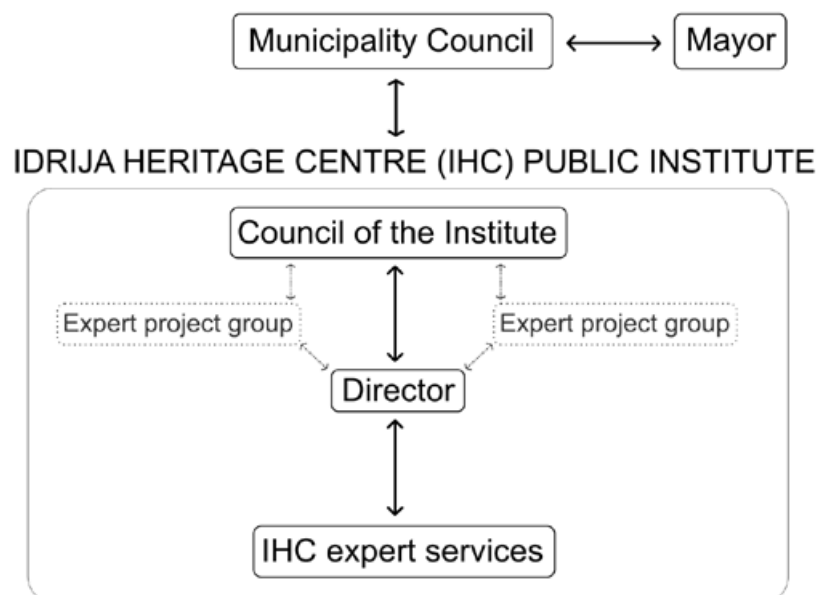
Z ustanovitvijo Geoparka Idrija se vzpostavlja na tem območju tesnejša povezanost med upravljalci naravne in kulturne dediščine in strokovnimi institucijami. Izjemno pomembna naloga **Geoparka Idrija** je koordinacija med partnerji, upravljanje z naravno in kulturno dediščino, informiranje in promocijske aktivnosti ter boljše medsebojno partnersko povezovanje pri razvoju novih proizvodov in storitev. Geopark Idrija združuje in koordinira različne interesne skupine ter partnerje, ki so za »maintenance and management« ključni. Pomembnejši upravljalci so Občina Idrija, Rudnik živega srebra Idrija, Mestni muzej Idrija, Zavod za gozdove ter Center za Idrijsko dediščino, ter posamezni lastniki zemljišč.

Center za idrijsko dediščino Idrija (CID) je samostojni neprofitni javni zavod, ustanovljen s strani Občine Idrija. Najpomembnejše aktivnosti, ki so vezane na **vodenje Geoparka Idrija** so zagotavljanje koordiniranega, organiziranega, usklajenega in trajnostnega upravljanja območja Geoparka.

1. Javni zavod Center za idrijsko dediščino

Temeljna funkcija Centra za idrijsko dediščino

- Povezuje vse akterije pri izvajanju nalog in aktivnosti, opredeljenih v načrtu upravljanja.
- Načrtuje, organizira, koordinira, vodi, nadzoruje in evalvira izvajanje skupnega načrta upravljanja.
- Izvaja določene naloge in aktivnosti načrta upravljanja, katerih skupno izvajanje na nivoju celega območja je bolj učinkovito in bolj racionalno, kot če jih izvajajo posamezni partnerji vsak zase, ter tiste naloge in aktivnosti načrta upravljanja, za katere na območju še ni usposobljenega ali zainteresiranega izvajalca.

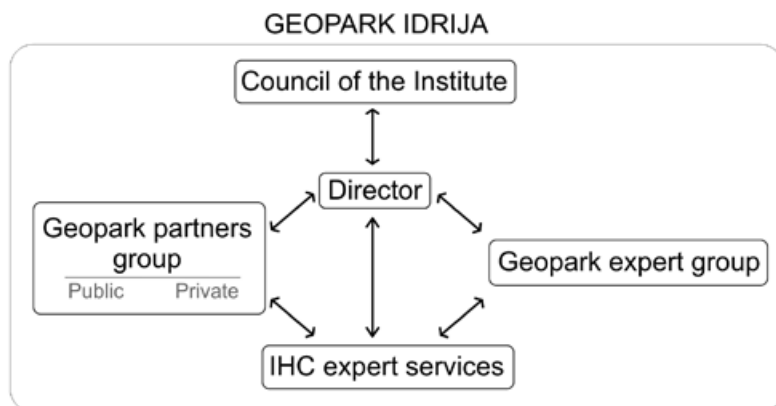
Organi javnega zavoda CID so:

- **svet zavoda**, ki upravlja javni zavod. Ima pet članov, od katerih so trije predstavniki Občine Idrija, en predstavnik Mestnega muzeja Idrija in en predstavnik delavcev,
- **direktor**, je izvršilni organ zavoda, ki zastopa, predstavlja in vodi poslovanje javnega zavoda ter odgovarja za zakonitost in strokovnost njegovega delovanja. Imenuje in razrešuje ga ustanovitelj na predlog sveta.

Strokovne, tehnične in administrativne naloge zavoda izvajajo strokovne službe CID. Strokovne služba pri izvajanju nalog s področja geologije, izobraževanja, promocije in razvoja sodeluje z zunanjimi strokovnjaki in izvajalci. CID zaposluje vodstveni, strokovni in tehnični kader – trenutno 8 oseb.

2. Geopark Idrija

Organ **upravljanja** Geoparka Idrija je **Svet zavoda CID**, ki sprejema dolgoročne programske usmeritve in strategije, poslovne, finančne in druge letne načrte, sprejema sistemizacijo delovnih mest, kadrovske načrte, ustanavlja posvetovalne organe in usmerja delo direktorja CID. Svet zavoda samostojno sprejema finančni načrt Geoparka Idrija, nadzor nad financiranjem opravlja Nadzorni odbor Občine Idrija. Člana sveta so predstavniki ustanovitelja, predstavnik Mestnega muzeja Idrija in predstavnik zaposlenih.

Organ **vodenja** Geoparka Idrija je **direktor CID**, ki skladno z usmeritvami strokovnega sveta pripravlja letni načrt dela geoparka s finančnim načrtom, načrt promocije in razvoja ter vodi delo strokovnih služb ter navzven predstavlja in zastopa Geopark Idrija.

Strokovna projektna skupina Geoparka Idrija je posvetovalno telo sveta zavoda CID in direktorja CID, ki obravnava strokovna vprašanja, skrbi za usklajenost strokovnih podlag za delovanje in njihovo izvajanje v okviru Geoparka s strokovnimi organizacijami in ustanovami na področju geologije, varstva okolja, varstva narave ter je povezovalni organ z raziskovalno znanstvenimi ustanovami in državnimi organi na referenčnih področjih. Strokovna projektna skupina opravlja vlogo ambasadorja Geoparka Idrija, območje Geoparka Idrija člani vključujejo v svoje raziskave in redne aktivnosti inštitucije, ki jo predstavljajo. Strokovna projektna skupina se lahko v procesu razvoja Geoparka Idrija preoblikuje v Strokovni svet zavoda CID.

Člane strokovne projektne skupine Geoparka Idrija:

- Urad za UNESCO/Slovenska nacionalna komisija za UNESCO
- Univerza v Ljubljani, Naravoslovno tehniška fakulteta, oddelek za geologijo
- Zavoda Republike Slovenije za varstvo narave/OE Nova Gorica
- Zavod Republike Slovenije za varstvo kulturne dediščine/OE Nova Gorica
- Zavod RS za gozdove/OE Tolmin
- Rudnik živega srebra Idrija/CUID

- Inštituta za raziskovanje Krasa Postojna
- Geološki zavod Slovenije
- Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov

Partnersko skupino sestavljajo javni in zasebni partnerji/deležniki Geoparka Idrija, ki so podpisali partnerski sporazum in v Geoparku Idrija s svojim delovanjem in partnerskim sodelovanjem tvorno prispevajo k razvoju Geoparka Idrija. Skupne aktivnosti in projekta CID in partner dogovorita v ustrezni pravni podlagi (pogodbi o sodelovanju). Partnerska skupina je odprtega tipa.

3. STRATEŠKA IZHODIŠČA ZA UPRAVLJANJE

Poslanstvo

Poslanstvo Centra za idrijsko dediščino je zagotavljanje koordinacije sistema celovitega, usklajenega in trajnega upravljanja, zaščite, ohranjanja in vzdrževanja idrijske dediščine ter pogojev za njeno primerno promocijo za zagotavljanje trajnostnega turističnega razvoja destinacije Idrija.

Vizija

Občina Idrija je opredelila svojo razvojno vizijo v inovativni strategiji razvoja občine, ki jo povzemamo za namen opredelitve vizije razvoja Geoparka Idrija, ki sovpada z mejami občine Idrija.

Geopark Idrija bo območje s kakovostnim bivalnim okoljem, kjer se bo vsak prebivalec počutil doma in vključen v življenje geoparka. Gradil bo na svoji kozmopolitski preteklosti in vrednotah, ki so se razvile v petstoletni tradiciji rudarjenja: inovativnosti, ustvarjalnosti, solidarnosti, znanju, medsebojni povezanosti in odprtosti v svet. Bo spodbudno okolje za uspeh in konstantno rast. Njegov razvoj bo temeljil na načelih trajnosti, upošteva visoke okoljske standarde, ter na vključenosti in povezanosti celotnega območja geoparka. Bo območje z uspešnim visokotehnološkim gospodarstvom, razvijajočim se turizmom, območje prijaznih in zadovoljnih ljudi.

Poleg tega je bila leta 2008 opredeljena vizija razvoja turistične destinacije Idrija, ki jo povzemamo za namen Geoparka Idrija:

Geopark Idrija je zakladnica dediščine svetovnih razsežnosti, ki zna povezati izročilo prejšnjih rodov z novo ustvarjalnostjo ter ohranяти. V malem mestu se bo obiskovalec lahko sprehodil skozi nekaj stoletij svetovno pomembne zgodovine. Zadovoljevala bo pričakovanja zelo različnih turističnih segmentov, predvsem pa segment aktivnih raziskovalcev, ki bodo v mestu širili horizonte svojih znanj, v okolico pa se prepuščali užitek rekreacije v atraktivni in slikoviti, predvsem pa neokrnjeni naravi. Skrb za zdravo okolje bo del vsakega razvojnega načrtovanja. Mala destinacija velikih doživetij.

Iz zapisanega lahko v nadaljevanju opredelimo vizijo Geoparka Idrija.

Strateški cilji upravljanja

- Cilji **varstva dediščine območja s poudarkom na geoloških značilnostih:**
  - Ohranitev avtentičnosti in integritete območja
  - Spremljanje stanja območja Geoparka
- Cilji **razvoja:**
  - Spodbuditi trajnostno naravnane dejavnosti, ob sočasni zaščiti, varovanju in razvoju geološke in druge dediščine in s tem omogočiti ekonomski razvoj območja, predvsem v turistični dejavnosti.
  - Upravljanje in gospodarjenje območja z upoštevanjem načel trajnostnega razvoja
  - Izobraževanje, raziskave in razvoj

- Razvoj (trajnostnega, izobraževalnega, kulturnega) turizma s poudarkom na specifičnih ciljnih obiskovalcih
- Cilji **promocije** dediščine med prebivalci in obiskovalci:
  - Ozaveščanje prebivalcev
  - Priprava programov za prezentacijo in interpretacijo o dediščine obiskovalcem
- **Horizontalni cilji:**
  - Trajno in kvalitetno upravljanje in razvoj območja dediščine,
  - Partnersko sodelovanje in vključevanje javnosti

Razvojne usmeritve

Spodbujajo se aktivnosti, ki prispevajo k doseganju ciljev geoparka:

- razvoj kmetijskih, turističnih, rekreacijskih, obrtnih, kulturnih in drugih dejavnosti;
- urejanje prostora, obnova naselij ter izboljševanje cestne, komunalna in druge javne infrastrukture;
- s potenciali parka povezan razvoj novih podjetniških in dopolnilnih dejavnosti;
- razvoj blagovne znamke in parkovnih proizvodov ter obisk in ogledovanje krajinskega parka.

Prednostna področja upravljanja Geoparka Idrija

Načrt upravljanja bo v operativnem delu opredelil aktivnosti za doseganje in uresničevanju zastavljenih ciljev po posameznih prednostnih področjih Geoparka Idrija, ki so:

1. Kakovostna zaščita, varstvo in razvoj dediščine in naravnih virov območja s poudarkom na geološki dediščini;
2. Učinkovita in kakovostna interpretacije in izobraževanja s poudarkom na geološki dediščini z namenom okoljske ozaveščenosti;
3. Celovit razvoj območja geoparka na načelih trajnostnega razvoja z namenom gospodarske rasti območja Geoparka Idrija;
4. Organiziran, trajnostno naravnana in atraktivna turistična ponudba, ki zagotavlja vzdržen obisk območja in trajnostno ekonomsko rast;
5. Krepitev znanj, povezovanj in integracij (notranjih in navzven) Geoparka Idrija z namenom krepitev kakovosti in odličnosti (storitve, produkti in izdelki podeželja) ter uspešnosti in prepoznavnosti ponudnikov, ponudbe, značilnosti in območja v domačem in mednarodnem prostoru.

Kadri za izvajanje funkcij skupnega upravljanja

Usposobljeni kadri so ključni dejavnik za uspešno skupno upravljanje dediščine živega srebra v Idriji.

Center za idrijsko dediščino mora v sodelovanju s ključnimi akterji prostora zagotoviti ustrezne kadre za uspešno izvajanje strategije upravljanja.

Glede na obstoječe stanje je smiselna ustrezno usklajeno delovanje kadrov različnih akterjev ob zagotavljeni kvaliteten in učinkoviti koordinaciji Centra za idrijsko dediščino, ki zaposluje ustrezen poslovno-administrativen kader ter strokovni kader za pripravo izhodiščnih gradiv upravljanja.

Viri financiranja upravljanja

Drugi pomemben dejavnik upravljanja so zagotovljeni ustrezni viri financiranja skupnega upravljanja z dediščino živega srebra.

Načrtovani viri financiranja so naslednji:

- Proračun za izvajanje javne službe (občinski, državni)
- Tržna dejavnost
- Razpisana javna sredstva
- Donacije, sponzorstva, članarina

Občina Idrija pobudnica in nosilka postopkov vzpostavitve Geoparka Idrija že več let zagotavlja namenska finančna sredstva za projekt vzpostavitve Geoparka Idrija. Posredno projekt s financiranjem strokovnega kadra podpira Rudnik živega srebra Idrija. Poleg financiranja postopkov vzpostavitve Geoparka Idrija, občina namenja programska sredstva, za projekte in razvojne naloge, ki so skladni oziroma podpirajo razvoj Geoparka. To so predvsem projekti na področju razvoja celovitega, trajnostnega razvoja podeželja in projekti na področju turizma. V občinskem proračunu je postavka, poimenovana »Ustanavjanje Geoparka«, s katere se namenja sredstva za aktivnosti v okviru ustanavljanja in delovanja Geoparka. V obdobju od leta 2008 – 2011 je Občina Idrija namenila za strokovne podlage, postopke in strokovno delo na projektu 82.000€ sredstev. V letu 2011 je bila občina uspešna na razpisu za pridobitev evropskih sredstev za projekt Geopark- zasnova in vzpostavitev geoparka regijskega pomena v višini 150.000€. Cilj projekta je, priprava programskih, strokovnih in razvojnih podlag, razvoj infrastrukture ter posameznih tematskih poti in pripomočkov za interpretacijo geološke dediščine. Poleg tega posamezni nosilci projektov (Občina Idrija, RŽS in ICRA) pridobivajo sredstva iz evropskega programa za razvoj podeželja – LEADER.

V zadnjem štiriletnem obdobju je bilo za vzpostavljanje in zagon geoparka namenjenih 494.572€ od tega 112.000€ za urejanje infrastrukture parka. Poleg tega je bilo v tem obdobju namenjenih dodatnih 1.308.650€, predvsem za razvoj produktov podeželja, promocijo - vključno s Festivalom idrijske čipke ter delovanje turistično informacijskega centra.

V obdobju 2012-2015 je predvideno povečanje sredstev predvsem na programih Geoparka Idrija. Poleg tega je predvidena izgradnja določene infrastrukture za obiskovalce, ki v finančnem planu ni zajeta in je ocenjena na 1.500.000€.

Tveganja za učinkovito vzpostavitev in delovanje modela upravljanja

Glavna tveganja za učinkovito upravljanje Geoparka Idrija so:

- Nezadostno število ustrezno usposobljenih kadrov za učinkovito in uspešno opravljanje koordiniranih aktivnosti,
- Odsotnost zavedanja pomena sodelovanja ter pomembnosti vloge vsakega posameznega subjekta, ki so v skupnem »soupravljanj« enakovredni.
- Nezadostni viri financiranja za izvajanje funkcij in nalog skupnega upravljanja.

Navedena tveganja skušamo zmanjšati:

- S prilagoditvijo obsega in kompleksnosti nalog in aktivnosti upravljanja z razpoložljivemu kadrovskemu potencialu.
- Z načrtnim usposabljanjem in pridobivanjem ustreznih kadrov ter v začetku s podporo pri upravljanju s strani Občine Idrija oziroma župana ;
- S prilagoditvijo obsega in kompleksnosti nalog in aktivnosti upravljanja z razpoložljivim finančnim sredstvom.
- S transparentnim, odprtim vodenjem upravljanja in komuniciranja z deležniki na območju Geoparka Idrija.

4. NAČRT UPRAVLJANJA

Kaj je načrt upravljanja:

- programsko prostorski dokument, ki nastaja in se izvaja v soodvisnosti z razvojnimi, varstvenimi in prostorskimi dokumenti.
- organizacijsko finančni dokument za s strani države ali občine določenega upravljavca.
- izvedbeno koordinacijski dokument za usmerjanje drugih uporabnikov območja (javne službe, društva, lastniki zemljišč, obiskovalci, itd.)

Načrt upravljanja zagotavlja:

- oblikovanje skupnih rešitev,
- usklajevanje interesov,
- njegovo uresničljivost ter učinkovitost.

Vsebina načrta upravljanja z operativnim planom

- Vizija bodočega razvoja in varstva zavarovanega območja
- Ocena stanja in teženj zavarovanega območja
- Upravljavski cilji in strategije za doseganje upravljavskih ciljev
- Prostorska opredelitev načrtovanih dejavnosti in aktivnosti
- Usmeritve za načrtovanje države in lokalnih skupnosti
- Program/plan izvajanja načrta upravljanja (določitev prioritet, terminski, kadrovski, finančni, monitoring s kazalniki stanja in uspešnosti upravljanja)

Kdo je soudeležen pri pripravi NU

- upravljavec (zato, da dosega cilje parka in pripravi letne programe dela);
- lokalne skupnosti (zato, da sodelujejo pri pripravi vizije parka);
- odgovorni, ki nadzorujejo aktivnosti upravljanja varstva narave, (za pripravo smernic, mnenj, pogojev, soglasji, dovoljenj)
- strokovne službe občinske uprave
- načrtovalci in organi odločanja na področju gospodarstva, družbe, okolja, kulture in prostora;
- prebivalci območja, lastnike, najemnike (ukrepi vsebujejo razvojne priložnosti);
- nevladne organizacije;
- obiskovalce območja (ankete);

5. PRILOGE

Spodnja preglednica prikazuje **članstvo upravljske strukture** Geoparka Idrija, **odgovorne osebe** za posamezna področja s strani upravljavca geoparka (CID) in partnerskih organizacij ter **strokovne osebe** za pripravo in izvajanje prednostnih področij Geoparka Idrija.

USTANOVITELJ GEOPARKA IDRİJA			
Organization	Function/competence	Name	
Občina Idrija	župan	Mr. Bojan Sever	
Občina Idrija	podžupan/urejanje prostora, varstvo okolja - geopark	Mr. Bojan Režun	
Člani organa upravljanja Geoparka Idrija			
Function	Organization	Name	
Predsednik Sveta zavoda CID	Občina Idrija	Mr. Borut Zajc	
Član Sveta zavoda CID	Občina Idrija	Mr. Samo Bevk	
Član Sveta zavoda CID	Občina Idrija	Mr. Emil Ferjančič	
Član Sveta zavoda CID	Mestni muzej Idrija	Mr. Anton Zelenc	
Član Sveta zavoda CID	CID	v postopku imenovanja	
Vodenje Geoparka Idrija			
Organization	Function	Name	Training-speciality
Center za idrijsko dediščino	Direktor	Sebastjan Poljanec	Vodenje CID, upravljanje, (management (master) plan)), akcijski načrt, koordinacija
Strokovni, administrativni in tehnični kader Geoparka Idrija v okviru CID			
Delovno mesto	Name	Type of contract	Training-speciality
Svetovalka	Alenka Tomazin	zaposlena	Promocija, marketing in trženje
Administracija in računovodstvo			
Odgovorne osebe za posamezna prednostna področja (partnerji)			
Prednostno področje Geoparka Idrija	Organization	Name/function	Naloge in aktivnosti
Strateško načrtovanje Geoparka Idrija	Občina Idrija	Mojca Remškar Planinc, direktorica	Vodenje in koordinacija
Okolje in zaščita (raziskave in razvoj)	ŽŠS d.o.o. v likvidaciji	Marko Cigale, direktor	Naravna dediščina, geolokacije, interpretacija, izobraževanje, ...
Razvoj podeželja	Idrijsko-Cerkljsanksa razvojna agencija d.o.o. Idrija	Jožica Laza, direktorica	Trajnostni razvoj, razvoj podeželja, razvoj podjetništva, ...
Kulturna dediščina	Mestni muzej Idrija	Ivana Leskovec, direktorica	Zaščita in razvoj kulturne dediščine
Razvoj turizma - infrastruktura, promocija, trženje in komuniciranje	Občina Idrija in ICRA d.o.o. Idrija	Mojca Remškar Planinc,	Razvoj turistične parkovne

		<i>direktorica Jožica Lazar, directorica</i>	<i>infrastrukture, promocijske in marketinške aktivnosti, Turistični informatijski center,...</i>
Strokovni kader (partnerji)			
Organizacija	Ime in priimek	Naloge in aktivnosti	Način sodelovanja
<i>Občina Idrija</i>	<i>Mojca Gorjup Kavčič</i> <i>Tatjana Bedene Benčina</i> <i>Sanja Marija Pellis</i> <i>Karmen Makuc</i>	<i>Svetovalka za področje geoparka: organizacija dela, priprava dokumentov, ... Varstvo okolja in prostorsko načrtovanje Razvoj turizma, informiranje, promocija, trženje, ... Razvoj podeželja</i>	
<i>Rudnik živega srebra Idrija</i>	<i>Martina Peljhan Bojan Režun</i>	<i>Naravna dediščina, geolokacije, interpretacija, izobraževanje, raziskave, razvoj,...</i>	
<i>Idrijsko-Cerkljanska razvojna agencija d.o.o. Idrija</i>	<i>Andreja Trojar Lapanja Darja Lahajnar</i> <i>Mirka Rupnik</i> <i>Mateja Bizjak</i>	<i>Trajnostni razvoj, projekti, .. Razvoj podeželja, razvoj dopolnilnih dejavnosti in podjetništva Turizem: informiranje, promocija, marketing, TIC, ... Idrijska čipka, razvoj podjetništva, ...</i>	

YEAR	BEARER AND ACTIVITY	SOURCIS OF FUNDING €					
		Idrija Municipality	LEADER	EU	OTHER (NFM, RŽS, private,...)	TOTAL	
GEOPARK ESTABLISH	2008	IDRIJA MUNICIPALITY: geopark establishing/employment, expert work especially in connection to preparing records, expert bases...	20.000				66.000
		IDRIJA MERCURY: expert work			16.000		
		IDRIJA MUNICIPALITY: infrastructure (paths, fences...) in the LP area, the main protected part of the Idrija Geopark	30.000				
	2009	IDRIJA MUNICIPALITY: geopark establishing/employment, expert work	25.000				119.600
		IDRIJA MERCURY MINE: expert work Project (Inventory of the geological heritage, presentation of the Geopark to different interest groups)		52.000		16.000	
		IDRIJA MUNICIPALITY: LP maintenance	26.600				
	2010	IDRIJA MUNICIPALITY: geopark establishing/employment, expert work	15.000				132.000
		IDRIJA MUNICIPALITY: LP maintenance	26.000				
		IDRIJA MERCURY MINE: expert work project (Geological paths) international exchange as a part of the help mechanism		53.000		16.000 22.000	
GEOPARK LAUNCHING GEOPARKA	2011	IDRIJA MUNICIPALITY: geopark establishing/employment, expert work	33.000				176.972
		IDRIJA MERCURY MINE: expert work RŽS:				16.000	
		IDRIJA MUNICIPALITY: Public aquarium Geopark project – of	52.000 8.500 6.220		35.252		
		IDRIJA MUNICIPALITY: LP infrastructure maintenance	30.000				
		TOTAL IN THE PERIOD OF ESTABLISHING	272.320	105.000	35.252	86.000	498.572
GEOPARK FUNCTIONNINGA	2012	IHC: geopark activity/employment, expert work, TIC	75.000				
		Public aquarium	22.800				
		IDRIJA MUNICIPALITY: Geopark project – of regional importance	17.422		98.720		
		IHC: ILF Promotion	50.000 12.000			40.000	
		PROJECTS: In cooperation with ICRA, Cerklje Municipality and LAS, the Idrija Municipality obtained projects in support of the Idrija Geopark and activities that respect nature and enforce locally typical products: Geopark – an opportunity to develop Idrian countryside, Developing Idrija lace and the Idrija lace trademark, Countryside hides more, Nature and tourist-recreational activities, GRAPE – good home-grown food,	4.000 5.700 1.750 2.000	22.700 29.300 8.250 25.000			

	Encouraging farming, craftsmanship and cottage industry along the Emeralds trail, Support of events at the LAS region. During 2012-2013, the cross border area SLO-I in the scope of the Local Initiative program, will host the Lanatura project where Idrija partakes as a partner and supports countryside activities connected to nature.	3.000 1.200 1.000 1.250	15.000 8.000 7.000	25.000		479.092
2013	IHC: geopark activity/employment, expert work, TIC	75.000	13.025			343.625
	IHC: public aquarium	22.800				
	IHC: ILF Promotion	50.000 12.000			40.000	
	PROJECTS: In cooperation with ICRA, Cerklno Municipality and LAS, the Idrija Municipality obtained projects in support of the Idrija Geopark and activities that respect nature and enforce locally typical products: Geopark– an opportunity to develop Idrian countryside, Developing Idrija lace and the Idrija lace trademark, Countryside hides more, Nature and tourist-recreational activities, GRAPE – good home-grown food, Encouraging farming, craftsmanship and cottage industry along the Emeralds trail, Support of events at the LAS region. During 2012-2013, the cross border area SLO-I in the scope of the Local Initiative program, will host the Lanatura project where Idrija partakes as a partner and supports countryside activities connected	2.600 3.000 5.000 2.000 1.200 1.000	15.000 20.000 30.000 20.000 8.000	20.000	3.000	
2014	IHC: geopark activity/employment, expert work, TIC	75.000				800.460
	IHC: ILF Promotion	50.000 12.000			40.000	
	PROJECTS: funds from LAS budget are anticipated in 2014-2015, together with project in the cadre of across boarder and international programs	20.000	3.460 90.000	510.000		
2015	IHC: geopark activity/employment, expert work, TIC	80.000				812.000
	IHC: ILF Promotion	50.000 12.000			40.000	
	PROJECTS: funds from LAS budget are anticipated in 2014-2015, together with project in the cadre of across boarder and international programs	30.000	90.000	510.000		
	TOTAL IN THE FIVE-YEAR PERIOD OF LAUNCHING AND FUNCTIONNING	700.722	404.735	1.163.720	166.000	2.435.177
	TOTAL	973.042	509.735	1.198.972	252.000	2.929.749